

Tautosakos darbų 51-asis tomas skiriamas bendruomenės ryšių, šeimos, tradicinio vaikų ugdymo temoms.

Pirmuosiuose dviejuose straipsniuose išsamiai tiriama vaišinimosi vynu ir midumi istorinė perspektyva. Istorikas Rimvydas Laužikas atskleidžia Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje XVII–XVIII a. gyvavusio bajoriškojo papročio gerti iš vienos taurės ištakas, kaitą ir reikšmę to meto žmonių socialumui. Daiva Vaitkevičienė, remdamasi istorijos, etnografijos ir tautosakos šaltiniais, analizuoja bičiulystės, midaus gaminimo ir vartojimo tradicijas, o bičiulių bendrijų socialinį modelį išvelgia ir XII a. politinio elito elgsenoje.

Kiti keturi straipsniai skirti šeiminių ryšių refleksijoms lietuvių kultūroje, tautosakoje, literatūroje ir gyvenimo pasakojimuose. Vykintas Vaitkevičius pristato ir bendrina savo pastarųjų metų lauko tyrimus apie vienoje lietuvių šeimoje puoselėjamus bitininkavimo papročius, šeimyninės bitininkystės sąsajas su laimės samprata, tradicinėje pasaulėžiūroje sujungiamas gamtiškąsias ir etines plotmes. Ramunė Bleizgienė, laikydama antropologės Michelle's Z. Rosaldo modernios nuostatos, kad jausmai yra svarbi socialinių ryšių dalis, suformuota konkrečios kultūros pasaulio sampratos, nagrinėja pasaulio ir asmens jausminius ryšius Žemaitės kūryboje, aktualina jausminio ir pasaulėžiūrinio santykio su pasauliu ir kitu žmogumi sąsajas. Vita Ivanauskaitė-Šeibutienė pristato folklorinius sapnų naratyvus apie mirusius šeimos ir giminės artimuosius, ryškina juose atspindimą bendruomeninę patirtį ir kultūrinius stereotipus. Skyrius baigiamas profesorės Viktorijos Daujotytės-Pakerienės pranešimo tekstu, skaitytu Prigimtinės kultūros instituto rengtame seminare. Jame aptariama savumo, savasties refleksija prigimtinio bendrumo ryšiuose.

Šeimos ir giminystės tautosakinėms refleksijoms skirtas Bronės Stundžienės straipsnis. Jame gilinamasi, kokie šeimos gyvenimo aspektai svarbūs dainų poetiniam diskursui, kiek čia lemia ritualinis tekstų pobūdis bei kintanti paprotinė teisė.

Trys straipsniai skirti vaikų ugdymo aspektams tradicinėje lietuvių kultūroje. Rasa Kašėtienė apžvelgia liaudies pedagogikos atspindžius lietuvių patarlėse, priežodžiuose ir situaciniuose posakiuose, ryškina jų vertybinę skalę. Vita Džekčioriūtė-Medeišienė tiria vaikų gąsdinimus kaip specifinę tradicinę vaikų auklėjimo priemonę, aprašo šio žanro mitinius aspektus ir pateikia savitą klasifikaciją. Giedrė Bufienė apžvelgia vaikų mąstymo tyrimus XX a. ir atskleidžia, kokios svarbios buvę

tradicinės patarlės, religiniai teiginiai; iliustruojant Liisos Granbom-Herranen tyrimą pateikiama ir lietuviškos medžiagos.

Sukakčių skyrelyje spausdinamas pokalbis su ilgamečiais Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto darbuotojais – akademiku profesoriumi Leonardu Sauka ir daktaru Konstantu Aleksynu. Juos kalbino Jurga Sadauskienė.

Recenzijų skyrelyje su neseniai išėjusia situacinių posakių knyga, parengta paremiologų Lilijos Kudirkienės ir Rasos Kašėtienės, Vilką minim, vilkas čia skaitytojus supažindina kalbininkė Birutė Jasiūnaitė. Folkloristė Jūratė Šlekonytė rašo apie Suomų mokslo ir literatūros akademijos išleistą profesorės Bronislavos Kerbelytės veikalą *The Structural-Semantic Types of Lithuanian Folk Tales*. Istorikas Rokas Sinkevičius aptaria, pateikdamas ir vertingų kritinių pastabų, baltarusio Cimafejaus Avilino knygą *Паміж небам і зямлёй: этнаастраномія*, kuri pernai buvo pristatyta Vilniuje, Europos humanitariniame universitete.

Kronika supažindina su pirmojo pusmečio folkloristams aktualiais renginiais.

The 51st volume of Tautosakos darbai / Folklore Studies mainly deals with topics of community relations, family and traditional upbringing.

The first two articles present a detailed historical perspective on wine and mead consumption. A history researcher Rimvydas Laužikas reveals the sources of the customary drinking from the same glass that was popular among the nobility in the Grand Duchy of Lithuania in the 17th–18th centuries, also reflecting on development of this custom and its impact on the social relations of the time. Daiva Vaitkevičienė discusses traditions of beekeeping, production and consumption of mead according to the historical sources, ethnography and folklore, also disclosing the social pattern typical to the beekeeping communities in the conduct of the 12th century political elite.

The four subsequent contributions analyze reflections of the family ties in Lithuanian culture, folklore, literature and life stories. Vykintas Vaitkevičius introduces and sums up his recent fieldwork on traditional beekeeping upheld by one Lithuanian family, emphasizing the connections between the family beekeeping and the notion of fortune, integrating the natural and the ethic levels of the traditional worldview. Following the modern view by anthropologist Michelle Z. Rosaldo maintaining that emotions make an important part of the social relations shaped by the individual cultural worldview, Ramunė Bleizgienė examines sensual relationship between the individual and the world in the literary fiction by Žemaitė, bringing out the sensual, emotional and cognitive aspects of relationship with the world and another person. Vita Ivanauskaitė-Šeibutienė introduces the folkloric dream narratives of the deceased family members, elucidating the community experience and the cultural stereotypes reflected in them. The chapter concludes with a paper by Professor Viktorija Daujotytė-Pakerienė, presented at the seminar of the local culture research and discussing the reflections of one's own in terms of inherent community.

Folkloric reflections of family and kinship are in the focus of the article by Bronė Stundžienė. She elucidates the sides of the family life prominent in the poetic folksong discourse, also analyzing the effects of the ritual nature of these texts and the shifting customary law.

Three articles detail the aspects of children's upbringing in the traditional Lithuanian culture. Rasa Kašėtienė surveys the reflections of folk pedagogics in Lithuanian proverbs, proverbial phrases and situational sayings, emphasizing their value system. Vita Džekčioriūtė-Medeišienė addresses scaring of children as specific

traditional means of education, establishing the mythical aspects of this phenomenon and presenting her unique classification of the scaring instances. Giedrė Buficienė surveys the research of children's speech and thinking conducted in the 20th century, highlighting the importance of the traditional proverbs and religious statements; she employs Lithuanian folklore material to illustrate the relevant study by Liisa Granbom-Herranen.

Under the heading of "Anniversaries", the interview by Jurga Sadauskienė with the long-term researchers of the Institute of Lithuanian Literature and Folklore – the Academy Professor Leonardas Sauka and Konstantas Aleksynas, PhD, is published.

*Among the reviews, linguist Birutė Jasiūnaitė introduces the recently published book of Lithuanian situational sayings edited by paremiologists Lilija Kudirkienė and Rasa Kašėtienė *Vilką minim, vilkas čia* [The Wolf Mentioned, the Wolf Seen']. Folklorist Jūratė Šlekonytė surveys the study by Bronislava Kerbelytė *The Structural-Semantic Types of Lithuanian Folk Tales*, published by the Finnish Academy of Science and Letters. Historian Rokas Sinkevičius discusses the book by a Belorussian author *Cimafej Avilin Паміж небам і зямлёй: этнаастраномія* [Between Sky and Earth: the Ethnoastronomy'], which was presented in Vilnius by the European Humanities University.*

The volume concludes with the chronicle of folklore-related events from the first half of the 2016.